

Filološki fakultet / Srpski jezik i južnosl. književnosti (2017) / ISTORIJA SRPSKOG JEZIKA (fonetika)

Naziv predmeta:	ISTORIJA SRPSKOG JEZIKA (fonetika)			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
2267	Obavezan	3	5	3+2+0
Studijski programi za koje se organizuje	Srpski jezik i južnosl. književnosti (2017)			
Uslovljenost drugim predmetima	Није условљен другим предметима			
Ciljevi izučavanja predmeta	Студент се упознаје са прасловенским консонантским и вокалским системом, са мјестом српског језика у породици словенских језика, промјенама и временом промјена у гладсвоној структури; упознаје се са процесом, условима, временом и мјестом стварања писмености на српском језику; са споменицима српског језичког подручја.			
Ishodi učenja	Након положеног испита студент је у могућности да: 1. Анализира језик споменика из историје српског језика, како оних писаних српкословенским тако и споменика писаних српским народним језиком; евидентира језичке промјене и процесе у различитим етапама из историје српског језика. 2. Препознаје правописне и језичке особености српске редакције у односу на старословенски и друге словенске језике; фазе у развоју српског језика (старословенско наслеђе; српкословенски период; славеносрпски период и Вукову реформу српског језика). 3. Препознаје и описује правописне редакције у историји српског језика (Ћирилскоглагољско правописно наслеђе, рашку и ресавску редакцију – те њихово распрострањење и варијације на српском језичком простору); 4. Препознаје дијалекатске особине у споменичкој грађи. 5. Препознаје палеографске особености споменика: устав, полуустав, различите врсте брзописа са различитих простора српског језика. 6. Примјењује знање стечено из историје језика на проучавање дијалеката и ономастике. 7. Стиче слику о мјесту српског језика у оквиру словенских језика, те осталих језика са којим је српски језик долазио у контакт, било помоћу писаног језичког израза, било територијалним контактима, тиме употребљује и формира слику о историји и култури српског и других народа.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Проф. др Јелица Стојановић, предавач; доц. др Јелена Газдић, сарадник			
Metod nastave i savladanja gradiva	Предавања, разгвор о материји, вјежбе на споменичкој грађи; израда домаћих задатака и семинарских радова, дискусија о прочитаној литератури.			
Plan i program rada				
Pripremne nedelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	Српски језик у односу на остале словенске језике (prasловенска језичка заједница). Јужнословенска језичка заједница (односи унутарт ње).			
I nedjelja, vježbe	Метатеза гласовних комбинација ор, ер, ол, ел. Прасловенско т', д' и рефлекси у словенским језицима.			
II nedjelja, pred.	Извори за проучавање историје српског језика (писани споменици, дијалекти, ономастика, страни писани споменици, ономастика). Номенклатура дијалеката.			
II nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи			
III nedjelja, pred.	Типови књижевног српског језика од почетака до Вука Караџића. Писма на српском говорном подручју. Главне етапе у развијту ортографије. Однос језика у споменицима писаним српским народним и српкословенским језиком.			
III nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи			
IV nedjelja, pred.	Вуков рад на реформи језика и правописа. Илирски покрет. Бечки књижевни договор. Етапа српскохрватског језика и 20. вијек			
IV nedjelja, vježbe	Домаћи задатак.			
V nedjelja, pred.	Прасловенски вокалски систем. Периодизација промјене прасловенског и старосрпског вокалског система и вокалских група. Назални вокали и њихова супституција у српском језику. Вокал јери у српском језику.			
V nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи			
VI nedjelja, pred.	Полугласници и њихова судбина на српском језичком подручју (изговор, положај, промјене, губљење, последице губљења, вокализација).			
VI nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи			

VII nedjelja, pred.	Глас јат на српском језичком подручју. Рефлекси у штокавском, чакавском и кајкавском наречју. Вокално р и л у прасловенском и српском језику. семинарски радови.
VII nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
VIII nedjelja, pred.	Колоквијум.
VIII nedjelja, vježbe	Анализа резултата колоквијума.
IX nedjelja, pred.	Консонантски систем. Најстарији консонантски систем прасловенског и пресрпског језика.
IX nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
X nedjelja, pred.	Постанак гласова ћ и Ѣ. Развитак система африката код штокавца.
X nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
XI nedjelja, pred.	Сугласник х у фонолошком систему (Наслеђе из прасловенског. Судбина у српском језику). Сугласници ф, в и ј у фонолошком систему (Однос прасловенски, прасрпски, савремени српски језик). Сугласничке промјене.
XI nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
XII nedjelja, pred.	Сугласничке алтернације и последице прасловенских гласовних промјена (палатализације и старо јотовање) и наслеђе ових промјена у српском језику.
XII nedjelja, vježbe	Домаћи задатак.
XIII nedjelja, pred.	Колоквијум.
XIII nedjelja, vježbe	Анализа резултата колоквијума.
XIV nedjelja, pred.	Сугласничке промјене као последица губљења полугласника. Прелазак л на крају ријечи и слога у о, ново јотовање, специјално јотовање, подновљено јотовање, јекавско јотовање. Дисимилација сугласника. Метатеза, губљење, уметање, удвајање сугласника
XIV nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи.
XV nedjelja, pred.	Завршни испит.
XV nedjelja, vježbe	Анализа резултата завршног испита.
Opterećenje studenta	Три часа предавња, два вјежби.

Nedjeljno	U toku semestra
5 kredita x 40/30=6 sati i 40 minuta 3 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 2 vježbi 1 sat(a) i 40 minuta самосталног рада, уključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: 6 sati i 40 minuta x 16 =106 sati i 40 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 6 sati i 40 minuta x 2 =13 sati i 20 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 5 x 30=150 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 30 sati i 0 minuta Struktura opterećenja: 106 sati i 40 minuta (nastava), 13 sati i 20 minuta (priprema), 30 sati i 0 minuta (dopunski rad)
Obaveze studenta u toku nastave	Похађање наставе, израда домаћих задатака и семинарских радова, учешће у дискусији, полагање 2 колоквијума и завршног испита.
Konsultacije	по договору са студентима.
Literatura	Литература: Александар Белић: Историја српског језика. Изабрана дела 4, Беодрад 1999. Јелица Стојановић: Историја српског језика I (скрипта за студенте), Никшић 2006; Јован Вуковић: Историја српскохрватског језика, Београд 1974, Павле Ивић – Вера Јерковић: Правопис српскохрватских повеља и писама 12. и 13. века, Нови Сад 1971; Петар Ђорђић: Историја српске ћирилице, Београд 1971; Иrena Грицкат: Актуелни језички и текстолошки проблеми у старим српским ћирилским споменицима, Београд 1972; Павле Ивић: Преглед историје српског језика, Сремски Карловци - Нови Сад 1998; Ј. Стојановић, скрипта: Историја српског језика I (фонетика), Никшић, 2005 (Настанак и штампање скрипте финансирао WUS-Austria, Cours Development+, Пројекат бр. 201/2004); Ј. Стојановић, Писмо и правопис српских споменика 12. и 13. вијека, Научни скуп Осамсто година Ђурђевих ступова, Беране 2010, Зборник са научног скупа Ђурђеви ступови и Будимљанака епархија, Беране – Београд 2011, 17монографије о појединачним споменицима.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje		Домаћи задаци - 3 поена, семинарски рад - 2 поена, присуство настави - 5 поена, два колоквијума по 20 поена, завршни испит - 50 поена.				
Posebne naznake za predmet						
Napomena						
Ocjena:	F	E	D	C	B	A
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena